

INTERNATIONAL RELATIONS (DEFENCE ASPECTS) - II

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

www.questionpaperresult.com

ਨੋਟ :- ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
2. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ (UNO) ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ - ਅ

3. ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 15
4. ਸਾਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ - ਏ

5. ਕੂਟਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ। ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
6. ਹੱਦ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਹੱਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ - ਸ

7. ਜੰਗ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
8. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ - ਹ

9. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :-
- (i) ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਉਂਸਲ (Security Council) ਕੀ ਹੈ? (ii) ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ (VETO Power) ਕੀ ਹੈ?
- (iii) ਸਾਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ ਸੰਕਟ। (iv) ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
- (v) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ। (vi) ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹਨ?
- (vii) ਹਦ ਕੀ ਹੈ?
- (viii) ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਨਾ (Peace Keeping) ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- (ix) SALT ਕੀ ਹੈ? (x) ਗੁੱਪਤ ਕੂਟਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ? 10×2=20